

INGEKOMEN 24 AUG. 2005

Rom

- Gemeente Leiderdorp
Projectbureau W4
T.a.v. de heer F. van Dieten
Postbus 35
2350 AA LEIDERDORP

Datum: 23 augustus 2005
Kenmerk: 2005-701
Betreft: Analyse data Samsonveld

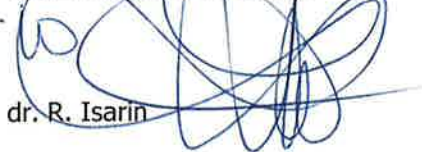
GEMEENTE LEIDERDORP		
Nr. 5876	Afd. ROM	
Tussent. - I -		
Ingekomen 24 AUG. 2005		
Kopie naar:		
IF	W	S
V. afd. afd.		
Tussent.		

Geachte heer Van Dieten,

Bijgaand doen wij u drie exemplaren toekomen van de rapportage inzake de Analyse van de data Samsonveld in de gemeente Leiderdorp.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest en mocht u nog vragen hebben kunt u altijd contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groeten,
Past2Present/ArcheoLogic

dr. R. Isarin

Bijlagen: zoals genoemd

268 – Analyse data Samsonveld, Gemeente Leiderdorp

i.o.v. Gemeente Leiderdorp/Ontwikkelbedrijf W4

Past2Present- **268**
ArcheoLogic Rapport
Versie **0.2**
Datum 22-08-2005
Contactpersoon René Isarin

Past2Present-ArcheoLogic

Pelmolenlaan 12-14

3447 GW Woerden

Telefoon + 31 (0)348 – 437788

Fax + 31 (0)348 – 437789

e-mail r.isarin@archeologic.nl

Versie	Naam	Datum
0.1 intern concept	René Isarin	17 08 2005
controle & redactie	Diederik Bente	22 08 2005
0.2 extern concept	René Isarin	22 08 2005
Opmerkingen	W4/ Frank van Dieten	
1.0 definitief	René Isarin/Diederik Bente	

PAST² PRESENT
the missing link

ARCHEOLOGIC

INHOUD

1 Inleiding	3
2 Sporen algemeen	4
3 Waterput	9
4 Conclusie en advies	11
5 Geraadpleegde bronnen	12

1 Inleiding

Conform de afspraak heeft Past2Present opnieuw de beschikbare gegevens van het waarderend proefsleuvenonderzoek op het Samsonveld van ArcheoMedia bekeken¹. Aanleiding hiervoor was een reactie van dhr. Drs. R. Proos tijdens de presentatie van het Plan van Aanpak op onze constatering dat er geen (vroegmiddeleeuwse) nederzetting in het onderzoeksgebied is aangetoond, hoewel dit wel duidelijk gesuggereerd wordt in het betreffende evaluatierapport van ArcheoMedia.

Het evaluatierapport van ArcheoMedia (Holthausen, 2004; p. 10) geeft aan dat *'De vindplaats ter plaatse van het Samsonveld (proefsleuven 1 en 2) resten van sporen en structuren heeft opgeleverd die in verband kunnen worden gebracht met een vroegmiddeleeuwse nederzetting.'* Buiten de beschoeiingen (zonder meer vroegmiddeleeuws) en de waterput (datering discutabel) is niet duidelijk waarop dit gebaseerd is. In dit document bekijken we nogmaals de op veldtekeningen en foto's vastgelegde sporen en structuren. Onderzoeksvraag hierbij is in hoeverre deze informatie inderdaad wijst op een vroegmiddeleeuwse nederzetting. Het evaluatierapport van ArcheoMedia (Holthausen, 2004; p. 10) geeft aan dat de nederzetting, op grond van de aangetroffen waterput, zuidelijk van de kreek met beschoeiingen heeft gelegen.

De analyse is uitgevoerd door dhr. drs. Diederik Bente (Middeleeuws Archeoloog) en dhr. dr. René Isarin (Fysisch geograaf). We bekeken wederom alle beschikbare documentatie waaronder, rapporten (in het geval van het Samsonveld het evaluatierapport), digitale foto's en de vlak- en profieltekeningen.

¹ Nota bene: Aangezien de gegevens nog niet gepubliceerd zijn door ArcheoMedia rust er in feite een embargo op de foto's. Het onderhavige document is dan ook alleen voor gebruik binnen de groep van betrokkenen bij het archeologische deel van het W4 project Plantage.

2 Sporen algemeen

Dhr. R. Proos liet ter ondersteuning van zijn constatering inzake de vermeende nederzetting één van de ArcheoMedia foto's zien waarop een spoor (spoor 18) zichtbaar is (Zie figuur 1). Het lijkt er echter op dat spoor 18 uit de bouwvoor komt en een directe relatie heeft met een met modern puin gevulde kuil. Wat verder opvalt is dat alleen op de plek waar een dergelijke recente verstoring is aangetroffen ook het vermeende spoor ligt. De aangrenzende lagen zijn, sedimentair gezien, gewoon keurig gelamineerd. Uit de documentatie (zie ook figuur 3) blijkt dat het spoor geïsoleerd is aangetroffen en dat er geen ruimtelijke relatie is met andere sporen. In figuur 3 lijkt het erop dat het spoor onderdeel is van een greppelvormige structuur waarin recent bouw materiaal aanwezig lijkt te zijn.

Figuur 1. Coupe spoor 18 (ArcheoMedia 2003).

Figuur 2. Verticale context spoor 18 (ArcheoMedia 2003).

Figuur 3. Horizontale context spoor 18 (ArcheoMedia 2003).

Figuur 4. Horizontale context spoor 18, rechtsboven. De greppelvormige, rechthoekige structuur is met name op de linker helft van de foto zichtbaar (ArcheoMedia 2003).

Kijkend naar veldtekeningen en de foto's dan blijkt zonder meer dat de overige sporen (of fenomenen) zeer amorf zijn. De karakteristieken wijzen in eerste aanblik op natuurlijke verkleuringen. Ook een blik op de vlaktekeningen laat grote amorfe verkleuringen zien. Er is geen eenduidige clustering van fenomenen behalve de 4 kleine ronde mogelijke sporen in werkput 2, vlak 2 (figuur 5) en drie in werkput 1, vlak 1 (figuur 7). Deze sporen hebben mogelijk hun origine in een nederzetting, bijvoorbeeld als paalspoor. Echter, de betreffende fenomenen uit put 2 hebben in het ArcheoMedia onderzoek geen spoornummer gekregen en zijn om voorsnog onduidelijke redenen niet als spoor aangemerkt. Het is op basis van het documentatiemateriaal onmogelijk te zeggen wat de hiervan ouderdom is. De geclusterde ronde fenomenen in put 1 zijn op ca. 40 meter van het hoofdmeetpunt aangetroffen, op enkele meters van de waterput (spoor 29). Ook deze fenomenen zijn door de uitvoerders niet als spoor aangemerkt. De kleur van de vulling wijkt zo zeer af van de omliggende middeleeuwse geulvulling, dat het zeer goed mogelijk is dat deze sporen uit de Nieuwe Tijd dateren. Deze sporen zijn gedocumenteerd in het 2e vlak. Helaas ontbrak in de documentatie een tekening van het eerste vlak van deze opgravingput.

Figuur 5. Sporencluster put 2, rechtsonder (ArcheoMedia 2003).

Figuur 6. Rechthoekig spoor, put 1, vlak 1 (ArcheoMedia 2003). Let op de recente verstoring in de profielwand ter hoogte van het spoor

Figuur 7. Amorfe sporen/verkleuringen, put 1, vlak 1 (ArcheoMedia 2003).

3 Waterput

De op het Samsonveld aangetroffen waterput (Spoor 29) speelt een cruciale rol in het onderzoek: is deze vroegmiddeleeuws of jonger? Volgens de velddata van ArcheoMedia is de, overigens prachtige put, gedateerd in de Karolingische tijd. Uit de beschikbare data van ArcheoMedia blijkt deze datering overigens niet. Slechts op de betreffende veldtekening staat de put genoemd als Karolingisch. Bewijzen of argumenten hiervoor ontbreken². In het plan van aanpak (Isarin, 2005) beschrijft Past2Present dat een jongere ouderdom meer voor de hand ligt. Het belangrijkste argument hierbij is dat het op zijn minst vreemd is dat in de tijd dat uitgebreide beschoeiingen worden aangelegd (dendrodatering ca. 810 AD, zie evaluatierapport ArcheoMedia, p.7) er enkele tientallen meters verderop ook een waterput is aangelegd. Waarom een waterput als er voldoende (zelfs teveel!) water voor handen is? De noodzaak tot een waterput is eerder te koppelen aan een periode dat geen open water voorhanden is, dus na of voor de 9^e eeuw. Gezien de stratigrafische positie van de put en de vulling ligt een jongere datering voor de hand. De invulling van de put begint vrij snel onder de bouwvoor, dus hoog in het profiel. Dit suggereert een jonge ouderdom.

² Er is geen sprake van een volwaardig rapport. Slechts een evaluatierapport ten behoeve van de uitwerking is beschikbaar.

Figuur 8: Waterput Samsonveld

Bovendien doorsnijdt de waterput sedimenten die afgezet zijn op de 9e eeuwse beschoeiingen. De dikte van dit pakket is zodanig dat het onwaarschijnlijk is dat de waterput ook uit de vroege middeleeuwen stamt. Niet alleen is de put aangelegd nadat de lagen zijn afgezet, ook zal de put pas zijn aangelegd nadat de voormalige bedding met stromend water volledig verland was geraakt. Met een nog actieve geul in de 9e eeuw, zelfs zo actief dat beschoeiing en aamplemping met bouw materiaal nodig is, is het niet aannemelijk dat in de 9e tot 10e eeuw dezelfde geul al zover verland is dat een waterput moet worden geslagen.

4 Conclusie en advies

In zijn algemeenheid blijft Past2Present bij het standpunt dat een vroegmiddeleeuwse nederzetting nog niet is aangetoond. Niet ter hoogte van het Tennisveld en niet op het Samsonveld. Het blijft een feit dat er veel vondsten zijn gedaan uit deze periode, echter een vermeende koppeling aan een in het plangebied aanwezig zijnde nederzetting van vroegmiddeleeuwse ouderdom is **niet** te verifiëren met het beschikbare documentatiemateriaal. De als sporen door ArcheoMedia aangemerkte fenomenen zijn zeer amorf en duiden meer op een natuurlijke oorsprong of een recente ouderdom dan op vroegmiddeleeuwse nederzettingssporen. Opvallend is dat de paar niet-amorfe sporen die gevonden zijn, door de uitvoerders niet als sporen zijn aangemerkt. Als laatste moet wel worden benadrukt dat het hier om veldtekeningen, foto's en een evaluatierapport gaat. Vondstenlijsten ontbreken echter. Afgaande op hetgeen voorhanden is, is het feit dat er naar zeggen van ArcheoMedia en dhr. R. Proos op het Samsonveld een vroegmiddeleeuwse nederzetting ligt, absoluut niet bewezen.

De ouderdom van de aangetroffen waterput moet snel vastgesteld worden. Immers, de waterput is het belangrijkste aangevoerde argument voor een vroegmiddeleeuwse nederzetting op de zuidelijke helft van het Samsonveld. Datering kan eenvoudig en snel door middel van een dendrochronologische analyse van het hout uit de waterput. Naar alle waarschijnlijkheid is er ook diagnostisch en daterend vondstmateriaal in de putvulling aangetroffen. Die informatie moet snel boven tafel komen. Voor de voortgang van het project is een snelle en to-the-point uitwerking van het onderzoeksmateriaal gewenst³.

³ Een herzien uitwerkingsvoorstel voor het onderzoek op het Samsonveld is ontvangen door de opdrachtgever. Het is echter zeer onrealistisch en daarmee in die vorm niet acceptabel. Uitgangspunt bij het waarderend onderzoek is en blijft het vaststellen van de waarde van de vindplaats en een waardering van het aangetroffen vondstmateriaal. Bijvoorbeeld de door ArcheoMedia opgevoerde 32 dagen botonderzoek zijn voor de waardering van het onderzoeksmateriaal (kunnen we er wat mee of niet?) volslagen onnodig.

5 Geraadpleegde bronnen

- ArcheoMedia, 2005. 2 CD's met digitale foto's onderzoek Samsonveld en Tennispark De Munnik alsmede veldtekeningen van vlakken en profielen werkputten
- Holthausen, O., 2002. Verkennend archeologisch bodemonderzoek W4-plangebied te Leiderdorp. ArcheoMedia Rapport A02-178-Z.
- Holthausen, O., 2004. Evaluatierapport proefsleuvenonderzoek Locaties Samsonveld en Tennispark te Leiderdorp. Rapport ArcheoMedia A03-492/494-Q.
- Holthausen, O. en Nijdam, L., 2005. Inventariserend veldonderzoek project W4 Plantage (Samsonveld en tennispark de Munnik) te Leiderdorp. ArcheoMedia rapport A05-045-1. 2^e Concept.
- Isarin, R. & Bente, 2005. Plan van Aanpak Archeologie Samsonveld en Tennispark De Munnik, Gemeente Leiderdorp. ArcheoLogic Rapport 218. Woerden